Ч. 207 (11.175). Львів, пятниця 16. вересня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Під знаком сензації.

Львів, 15. вересня 1927.

Внутрішне політичне життя Польщі опинилося знов під знаком сензації у звязку зі скликанням соймової сесії. Хоч перше засідання сойму заповіджене аж на день 19. вересня, то всеж уже нині снують у пресі польські публіцисти і політики цілу низку найріжнороднійших здогадів на тему нового конфлікту між соймом і урядом. А що до такого конфлікту напевно дійде, в те вони не сумніваються.

За тим промовляють також передсесійні події у самому соймі. Ось конвент сеніорів, що збирався у второк, рішив продовжувати ту працю, яку почала була надзвичайна, липнева, сесія, а через яку і сойм і сенат розпущено. Таким чином на порядок цієї сесії прийдуть: самоуправні законопроекти, пресовий декрет і законопроект про збори. В сенаті-ж на першу точку прийшлаб напевно справа саморозвязування законодатних установ власною ухвалою. Уряд має виступати в часі тієї сесії також, як у часі попередньої, в характері обсерватора. Ніякої активної участи в працях сойму приймати не буде. Так твердять деякі „втаємничені" польські публіцисти. Опозиція, тоб-то ендеція і пепеесн мають намір заразже на першому засіданні сойму заатакувати уряд при допомозі цілого ряду наглих внесків та інтерпеляцій. Маршалки обох палат вже почали демонстрацію проти уряду тим, що явилися в президента річипосполитої та заявили йому, що вважають розпорядки уряду про скликання обох палат незгідними з конституцією. Причину тієї незгідности добачують вони в тому, що поновлення сесії домагалися посли. Наслідком того уряд повинен був скликати сойм до 14 днів по отриманні посольської петиції, а цього він не виконав. Крім того не скликав уряд сойму і сенату в одному речинці, що теж суперечне, на думку маршалків, з приписами конституції. Накінець підкреслили вони стилістичні неясности самих розпорядків про скликання обох палат.

Президент мав признати їм рацію і одночасно заявив, що підписував декрети про скликання обох палат на внесення уряду, до якого має довіря. Ця демонстраційна візита обох маршалків у президента, що мала характер скарги чи обвинувачення уряду перед президентом, не мала, очевидно, нічого іншого на цілі, як виключно демонстрацію проти уряду. Таким чином голови обох палат відіграли вже прелюдію до фарси, яку почнуть грати соймові „законодавці" вже за кілька днів. У польській пресі появилися поголоски навіть про те, що між послами запанувала тенденція позбавити уряд тих уповноважень, які він одержав від обох палат в серпні 1926 р. Нема сумніву, що кульмінаційним пунктом теперішньої польської парляментарної кризи був би момент, коли після самого внеску в тому напрямі прийшлоб безпосередньо замкнення сесії, а це не лише не виключене, а й зовсім можливе, бо аналогічний випадок був зі замкненням останньої надзв. сесії сенату, яке наступило в хвилі, коли сен. Туліє вийшов на трибуну реферувати ухвалену вже соймом зміну конституції в напрямі прав на самоврозвязання обох палат силою власної ухвали.

Отже наближаючася сесія буде вагітна усякими парляментарними несподіванками та аномаліями, які можливі під нинішню пору тільки в Польщі. Скомпромітований і морально роззброєний сойм має ту замітну прикмету, що ніяких невдач і понижень не бере собі до серця. Його „законодавці", всякі більше і менше титуловані „амбітники", хочуть відіграти комедію аж до кінця. Вони ніяк не хочуть зрозуміти, що стали вже давно безсилими і немічними, що постарілися до тої міри, аж несе від них трупом. Ніяка сила вже мабуть не вплине на них в тому напрямі, щоби приспішити кінець комедії, та залишити невдячну ролю кепських, знікчемнілих і зруйнованих авторів парляментаризму.

Реакція під проводом ендеції все ще марить про те, щоби змінити виборчу ординацію, щоби позбавити парляментарного представництва усі національности Польщі і щоби таким чином тим легше і спокійніше виконувати на їхніх національних організмах свої канібальські експерименти.

Одначе всі дотеперішні познаки „сензаційности", яка повисає над скликаною сесією та окутує її майбутнє чимраз густішим туманом таємничої загадковости, дають право надіятись, що ні сойм ні сенат не зможуть уже до свого скону спромогтися на ніяку ухвалу, а в тому навіть на таку „почесну", як забезпечення майбутніх парляментарних установ перед „інвазією" усякого ненадійного елементу від національних меншостей. Завданням Української Парляментарної Репрезентації є допомогти обом нинішнім палатам у цьому як найкраще і як найуспішніше. Її роля повинна звестися тепер до того, щоби приспішити процес ганебного конання сойму і сенату, тих спожаління гідних і нещасних пародій парляментаризму.

Радянська Україна

Перерібка земельного кодексу УСРР.— Обовязкове обезпечування засівів і худоби. — Лічничі джерела на Волині. — VIII. міжнародній юнацький день у Харкові. — Видавництва для національних меншостей. — Перепис шкіл на Україні.

На основі постанови X. зїзду рад України про перегляд земельного кодексу УСРР виконав цю роботу Народній Комісаріят земельн. справ, але тільки частинно. Переробив він досі ту частину земельного кодексу, що відноситься до т. зв. трудової аренди землі, до наємної праці в селянських господарствах, до земельних громад, а також цей відділ, що передбачує розвязування земельних суперечок. Підпала вже перерібці і та частина кодексу, що говорить про право трудового користування землею. Попри те уложив Нарком. земельних справ статут для сільських земельних громад і виготовив інструкцію для сільських рад про розвязування земельних суперечок. Цей перероблений проєкт нового земельного кодексу УСРР піде під розгляд Ради Народніх Комісарів, а ця розгляне його до 1. березня 1928 р. Таким чином бачимо, що накінціє земельне питання в УСРР починають рухати з місця.

Харківська окружна так звана плянова комісія рішила впровадити в життя обовязкове обезпечування (асекурацію) засівів і худоби з 1927 1928 р. Для асекурації принято такі норми: одну десятину обезпечується на 20 карбованців (10 дол.) і платиться за неї по 30 копійок, коня на 40 карб. (20 дол.) і вплачується внески по 1.60 карб. Попри те мусить кожний господар платити за будинки пересічно по 2 карб. і 66 копійок примусової асекурації. З цього видно, що асекураційне обтяження тамошніх українських селян поважне.

Ще в часі побуту німецьких військ на Україні, відкрили були німецькі лікарі на Волині радіоактивні джерела, а також джерела з насиченою залізом водою. Німці були перші, що взялися були експльоатувати ці джерела. Та трівало це дуже коротко. Революційні події припинили експльоатацію. Не стало на Україні німців і про відкриті ними цілющі води забули. Щойно останніми часами занялася справою досліджування волинських цілющих вод Українська Академія Наук. Цього року досліджував їх президент Академії Липський (сам визначний природник) разом з членом кореспондентом УАН проф. Буркєром. Вони аналізували воду джерел біля Житомира, Коростишева, Новгороду Волинського і Шепетівки. Біля Новгороду Волинського найдено по обох боках річки Случа групу радіоактивних джерел, що виявляють дуже високу радіоактивність, бо 35 одиниць Маха. Води біля Коростишева мають слабшу радіоактивність, бо доходять до 7 одиниць Маха. В межах давної Росії відомі були радіоактивні джерела тільки на Кавказі (Пятигорск) і в Забайкалі. В Славуті та Шепетівці ствердили оба вчені є залізисті джерела. Крім того відкрито на березі річки Гнилапята біля хутора Пчелька (6 верств від Житомира) радіоактивні болота в 2 одиниці Маха. Тамже відкрито і радіоактивний пісок та насичений радієм воздух. Всі радіоактивні джерела числом 6, а також залізисті води Волині хочуть використати в лічничих цілях. У тій цілі малиб там повстати відповідні купелеві уладження.

Дня 5. вересня ц. р. відбулося в Харкові врочисте святкування т. зв. міжнароднього юнацького дня. Це вже XIII. з черги річник того свята. Брали в ньому участь спортові і комсомольські організації. Крім того взяла в святі участь делегація норвежської робітничої молоді в числі 86 людей. Взагалі взяло участь у святі, маніфестаційному поході та у спортових вправах 30 тисяч юнаків. Самозрозуміло, що участь у святі взяли представники уряду і верхи компартії.

Харківські „Вісти" з 9. вересня приносять замітку літературну в мовах національних меншостей України. З неї довідуємося, що комісія для справ національних меншостей при ВУЦВК-ті затвердила пляни видавництва для національних меншостей у їхніх мовах на 1927/28. У шістьох мовах національних меншостей має появитися 1.100 аркушів друку в тому році. Минулого року видруковано лише 600 аркушів. Крім того має вийти велике число юридичної літератури в мовах національних меншостей. Вся вона призначена для сільських рад і виконавчих комітетів.

Цього року підготовляються статистичні органи України до перепису українського шкільництва. Зі статті М. Авдієнка, поміщеної у 205 числі харк. „Вістей" (з 9. IX. 1927) на ту тему довідуємося, що ні уряд ні ніякі громадські ні професійні установи не знають нині докладно, що собою уявляє, та чим розпоряджає сучасна українська школа. Найкраще, коли дамо слово в цій справі самому Авдієнкові.

„Щорічні досліджування ЦСУ (центр. статист. управа) є безумовно — каже він — цінним джерелом у республіці для характеристики становища освітньої справи на Україні. Але програма цих річних досліджень, хоч і поширювалася кожного року, всеж була така обмежена, а крім того, умови та кошти були такі недостатні, що вельми пекучі й важливі питання шкільно-освітньої справи залишалися або зовсім невисвітленими, або їх висвітлювано лише частково і проваджено в ріжні роки. Наприклад, питання про устаткування шкіл, про наявність наочного приладдя, про господарство школи, про майстерні й лябораторії — нічого певного не знала ні влада, ні суспільство і це все в той час, коли наша освіта будується на трудовому принципі. Річні досліджения зовсім не зачіпали таких питань, як забезпечення шкіл підручниками, а учнів інтернатами, помешканнями, харчами, про санітарний догляд за школами та учнями.

Що-до самого учня, то програма перепису широко виявляє його соціяльне й національне походження, його освітній стан, фах і роботу та професійну приналежність учнів профосвіти та їхніх батьків. Про наше вчительство зовсім мало знали, а саме: не знали ні освітнього цензу, ні педагогічного стажу, ні навантаження, ні матеріяльного, родинного, а тим більше соціяльного стану та його підготовки до педагогічної діяльности. Так само про бюджет школи мало чого могли довідатися державні й громадські організації республіки з річних досліджень ЦСУ. На всі ці питання досить широку відповідь дає програма сьогорічного перепису. За досить широкою програмою буде також досліджено й будинок школи".

Катастрофа повені.

Справа повені на пресовій конференції.

В середу, 14. п. м. відбулася у львівському воєвідстві пресова конференція, в якій взяли участь представники львівської преси. Загально представив розміри і наслідки повені та дотеперішні зарадчі способи і засоби віцевоєвода Екгардт. Подрібніше здавали звіти з поодиноких ділянок знищення начальники відділів.

Віцевоєв. Екгардт заявив, що офіційні воєвідські комітети творяться по схемі Центрального Суспільного Комітету. Воєвідські комітети є двоякого рода: чинні (у воєвідствах навіщених повенню) і спомагаючі (в інших воєвідствах Польщі). До них входять представники влади і суспільних організацій. Метою комітетів: збирати фонди, координувати допомогову акцію, влекшувати працю іншим суспільним організаціям і т. і. Уряд кладе натиск на централізацію роздільчої акції в той спосіб, щоби всімя приватними фондами розпоряджали воєвідські комітети. Допомогові установи, які застерегли собі автономію в збіранні і роздільчій акції (головно українські), зголосилися для управильнення допомогової акції подавати відомости про свою акцію.

„Львівський воєвідський Комітет стано-

вив тісніший комітет праці (субкомітет), до якого між іншим увійшли: Ревізійний Союз Українських Кооператив, Сільський Господар, Централ-Банк і представник Українського Центр. Комітету допомоги жертвам повені. На терені львівського воєвідства ділають вже такі комітети: 1) Комітет м. Львова, 2) Комітет гр.-кат. Митрополичого Ординаріяту (не рахуючи особистої акції о. Митр. Шептицького, який від себе призначив на акцію допомоги 130.000 зол., себто вдвоє більше, як дотеперішня державна поміч, і розпочав обідацку навіщеної катастрофою области), 3) Червоний Хрест (що розділив в Дрогобичі 1.000 зол. і деяку кількість одіжі), 4) Український Ц. Комітет допомоги жертвам повені, 5) Русскій (москвофільський) Ратунковий Комітет під проводом радн. В. Курилевича (цей комітет не рахує на збіркові успіхи в краю, але сподіється зібрати значні суми в Чехословаччині, Югославії й Америці, де віби то наші „старорусини" мають великі впливи), 6) Тов. господарське (польське), 7) Польський Комітет допомоги дітям, 8) Рольничий Союз і Ревізійний Союз (москвофільські), 9) Тов. Школи Людової і 10) „Малопольське" рільниче Т-во.

Воєвідський Комітет створив три секції: 1) допомоги дітям (до якої входить від українців представник Т-ва опіки над дітьми і молоддю), 2) кредитової допомоги (входить представник Централ-Банку) і 3) збірки датків в натурі (одяг, будівельні матеріяли, рільниче знаряддя).

Опісля зясовували розміри і наслідки катастрофи поодинокі референти.

На 27 повітів, що творять львівське воєвідство, навіщених катастрофою повені є 17 повітів. Найбільше знищені є підгірські повіти і придністрянські (Лісько, Старий Самбір, Дрогобич). Жертв в людях є досі 10. Повінь навістила 419 громад (Сянік — 85, Самбір — 55, Перемишль — 30, Лісько — 40 і т. д.), а в них 13.938 родин. Негайної допомоги потребує кругло 3.000 родин на виживлення, 580 родин на помешкання, 60 втратили хати, 686 родин на опал і 682 родин на знаряддя праці. Міністерство праці і сусп. опіки уділило досі на негайну допомогу 76.000 зол., яку розділено в 12 повітах.

Шкоди в рільництві поки-що важко означити. Це станеться пізніше, бо подекуди ще й досі вода стоїть на полях. Правдоподібні найбільші шкоди будуть в Дрогобиччині. Дотеперішня поверхова оцінка висловлюється сумою 800.000 зол. Але вже тепер можна твердити, що шкоди в рільництві у львівському воєвідстві винесуть кілька міліонів золотих. Шкоди в рільництві повстали через забрання збіжевих засобів, замулення піль і покосів та залляння стодіп і стирт. Великі теж шкоди є в лісах.

Катастрофа повені сильно погіршила санітарний стан населення. Поки-що нема докладних відомостей, одначе замулення домів і нарушення цвинтарів викликує велику небезпеку червінки і черевного тифу. Поміч мусить йти в напрямі осушення домів, відбудови печей і розсилки вапна на дезинфекцію керниць.

Шкоди в комунікації (реферував інж. Бранчинський) через знищення доріг, мостів і придорожної підстройки виносять на державних дорогах 450.000 зол., на крайових (самоврядних) дорогах 400.000 та на повітових і громадських дорогах 1.180.000 зол., разом 2.030.000 зол. Досі міністерство праці і сусп. опіки знасигнувало на направу доріг і мостів 750.000 зол., а решту обіцює дати в недалекому часі. Найбільші дорогові знищення є в повітах Старий Самбір і Дрогобич. Державною допомогою будуть комунікаційні засоби доведені до первісного, себто тихого стану. Перервана комунікація у львівському воєвідстві буде наладнана до кінця біжучого тижня.

Віцеві воєв. Екгардт подав дотеперішні вплаги воєвідського комітету. Досі вплинуло з варшавського комітету — 70.000 зол., Банк Зайонцку Спілок заробк. дав смішно малу квоту, бо 500 зол., Міська Каса у Львові також смішну квоту 1.000 зол., Тов. Кредитове Земське (дідичівське) 2.000 зол., адвокати в Влоцлавка прислали 112 зол. і т. д.

Після звіту розвинулася дискусія. Представники преси вказували на смішно дрібні датки банків, особливо закордонних, які тягнуть з населення останні соки, а жертвують або нічого або смішні суми. Крім того висловлено побажання, щоби львівський воєвідський Комітет подав зібрані дані не лише з львівського воєвідства, але з цілої Сх. Галичини, а головно зі станиславівського воєвідства, де катастрофа найбільша. Вкінці запримічено, що бажаним було би знимки з катастрофи висвітлювати в кінотеатрах в супроводі рефератів очевидців катастрофи, бо це звернуло би увагу громадянства на страхіття катастрофи і викликалоб відповідну реакцію громадянства.

Розбудова ратункової акції.

Повітові ратункові комітети основано дальше: **В Галичі** (4. IX.) під проводом д-ра Меркуна. Комітет занявся збіркою жертв і засобів поживи та переведенням точної статистики пошкодованих. — Повітовий Ратунковий Комітет у **Лежайську** розпочав працю 11. п. м. Головою Комітету є о. пар. Матвій Хомаць, секр. упр. школи Мих. Зубрей, кас. капл. адв. Брон. Ґелщінський. Комітет переслав першу збірку в сумі 195 золотих до Централ-Банку у Львові. Вложили: читальня „Просвіти" в Лежайську 100 зол., Кружок Р. Ш. в Лежайську 50 зол., кооператива „Самопоміч" 40 зол., М. Зубрей 5 зол. — Повітовий Комітет у **Стрілисках Нових** приступив до праці під проводом свого голови дир. Вітошинського. Характеристична річ, що староста в Бібрці поставився до нашого Комітету неприхильно, заявляючи, що *takiego komitetu nie trzeba, bo będzie założony rządowy!* Повітовий Комітет уконституувався теж у **Мостиськах** (12. IX.). Головою його вибрано адв. д-ра Льва Кульчицького, сек. дир. Ст. Байдалу. Комітет виробив плян широкої акції в цілому повіті, приступивши до основування місцевих комітетів по всіх громадах. Повіт поділено на райони, в кожному районі визначено мужа довіря. Цілу допомогову акцію Комітет вестиме самостійно, підчиняючись тільки Центральному Комітетові у Львові.

Перший відгук з чужини.

Наша Редакція дістала з Відня лист в німецькій мові, який вказує, що акція Українського Центрального Комітету Допомоги Жертвам Повені находить відгук і щире спочуття навіть між прихильними нам чужинцями. Ось щирим серцем відчуте трагічне положення жертв катастрофи, що пробивається з листу: „Глибоко болючи над страшним нещастям, що наслідком катастрофального виливу рік навістило українське населення Східної Галичини, дозволю собі вислати на Ваші руки дрібну лепту в квоті 4 долярів на нещасних потерпівших, щоб хоч в дрібнесенькій частині приложити руку до зменшення людської нужди й горя" — **Шарльота Ліс**, Відень V. *Rampersdorffergasse 40/11.*

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вкладкову книжочку ч. 8.165 Централ-Банку, Львів, Ринок ч. 10, зложили дальше:

Д-р Федак Степан (Львів) 10 дол., радн., д-р Копач Іван (Львів) 10 зол., Баргерівна Анна (Львів) 10 зол., Наукове Т-во ім. Шевченка (Львів) 50 зол., д-р Марек Райхенштайн (через д-ра Панчишина, Львів) 50 зол., Гуменюк Теодор (Яструбиця п. Кристинопіль) 5 зол., Михайло Сеница (Синіхів, п. Підлісни Малі) 10 зол., Чепельовський Степан, судовий офіціял (Мединичі) 10 зол., Антоняхова Анна (Покропивна, п. Козлів, місцева збірка) 14.50 зол., д-р Маркіян Дзерович (Шашиця) 20 зол., Запомоговий Комітет Нетерпинці п. Оліїв (збірка) 41 зол., адв. д-р Теодор Жовнірчук (Броди) 50 зол., о. Мирон Корнтко, Холоїв (збірка в церкві) 50 зол., Учениці III. держ. учит. семинаря у Львові 80 зол., Шарльотта Ліс у Відні (через „Діло") 4 доляри.

Разом виказано сьогодні 350.50 золотих і 14 долярів. У вчорашньому числі „Діла" виказано 6.157.40 золотих і 133 доляри. **До дня 13. ц. м. зложено в Централ-Банку 6.507.90 золотих і 147 долярів.**

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвальє ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Нова фортеця.

Відкриття захоронки в Знесінню.

Вже десята захоронка почала в самому Львові і його найближчих околицях свою корисну працю в дошкільному вихованні дітей. Кружок „Рідної Школи" ім. Володимира Великого в Знесінню святкував дня 8. ц. м. святочне відкриття місцевої захоронки.

Відай ні на одному з передмість Львова не так тяжко започаткувати щось суто-українського, як це має місце в нашій місцевости. Одначе, не зважаючи на перешкоди як польського інспекторату, так нашої власної темноти, удалось таки по усильних трудах дійти свідомішим громадянам до утворення своєї шкілки.

Ідею заложення захоронки в Знесінню започаткувала народня орґанізація Знесіння, доручивши переведення її в життя членові президії п. Василеві Шевчукові (прив. урядовцеві). Принятий на себе обовязок сповнив п. Василь Шевчук якнайсолідніше, виконавши доручення не на слові, а на ділі. Витерпів він багато від скритих ворогів українства і від місцевих, непоправних пяниць та звихнених харатерів, одначе роботи не покинув.

Горячим прихильником захоронки, як і всього, що культурне і для людей корисне, був і є п. Петро Лунь (будівельний підприємець). Не зважаючи на великі видатки на освіту своїх дітей за границею, спішить він усе з більшими жертвами на культурне піднесення Знесіння. Саме п. Лунь започаткував жертвенність на захоронку сумою 200 зол. з тим, що кожного місяця платитиме 20 зол. постійно.

Місцеві громадяни виповнили жертвами п. с. до 1000 зол., за що їм належиться подяка.

Трицятеро діточок з родичами, по вислуханню Служби Божої у знесінській церкві та повчаючій проповіди о. кан. А. Білинкевича, увійшло дня 8. ц. м. в год. 9.30 рано до салі читальні „Просвіти" в Знесінню. Прибули і представники наших центр. шкільних установ: від Головної Управи „Рідної Школи", від Цетралі захоронок зі Львова і місцевий парох о. Білинкевич. В імени місцевого кружка привитав присутніх п. Агатон Добрянський. З черги промовляли: делеґат Снилик від Гол. Управи „Р. Ш." і п. Лука Старицький від громадян Знесіння. Дивно вражала повна відсутність виділу читальні в Знесінню... Малі хлопці і дівчатка слідкували з великим зацікавленням за всім, що творилось довкола них. Будуть з них колись завзяті українці!

Уже четвертий день іде дошкільна наука. Діти будять рано родичів і просять вести їх до захоронки. Сніданя хочуть пити тільки в захоронці, а не в дома. Радять малі хробачки записатись навіть своїм мамам до захоронки, бо там добре!

Українська захоронка в Знесінню — це велика радість для місцевих культурних робітників, це наш новий успіх. Бажаю дальшого успіху голові місц. кружка „Рідної Школи" п. Василеві Шевчукові, леліючи повну надію, що наші діти, вирвані з рук польських черниць, не будуть такі національно покалічені, як були досі.

А. Добрянський.

Темна історія.

Причинок до „сальонової" поведінки львівської поліції.

В нашій редакції явилась мати (враз зі свідками) нещасливого хлопця Івана Станислава Дідика, уч. VII. кл. школи Грінчешка у Львові, який помер наслідком дуже темної історії, до цього часу невиясненої слідством.

Його мати Івахова (по другім чоловіці), сторожиха в домі при вул. Травгутта, впала жертвою нежданої, брутальної румації. Поліція прийшла її викидати з хати, дарма, що Івахова аж до цієї хвилини не одержала ніякого клаптика паперу з повідомленням, що має опорожнити свою кімнату. Камениця, де вона служила, мала кількох власників і кожний з них давав їй ріжні накази. Але в насильній румації відограв чималу ролю (конфідент поліції?) Дмитро Кецур, залізничник, жонатий, обурений на Івахову за те, що вона не піддавалась його настирливим залицянням; він часто находив її та постійно вишукував ріжні „непорядки" в камениці, за які їй погрожував. Поліцаї, що прийшли „румувати" вагітну Івахову, поводились так брутально, що сусіди стали в її обороні. Коли її впаковано до авта, поліція не хотіла допустити її синка Ів. Станислава Дідика до неї і при цій нагоді один з них почав викручувати хлопцеві руки, а врешті штовхнув його до муру так сильно, що хлопець ударив головою в мур і впав без тями. Відвезений пізніше до шпиталю, хлопець помер на запалення мозку.

У заведенні судової медицини секція трупа ствердила, що хлопець помер не від якихсь внутрішніх ран, а „імовірно від запалення мозку, що повстало наслідком якоїсь інфекційної недуги, якої зясувати не було можна". „Ґазета Поранна" додає до цього пояснення, що такий осуд лікарів покривається із зізнанням матері хлопця, яка мала буцім-то заявити у слідстві, що її син набрався на вакаціях інфекційної недуги (шкарлятини). П. Івахова рішуче заперечує цьому. Хлопець ходив 7 літ до школи і ніколи не був недужий. Колиб навіть приняти, що він ходив з інфекційною недугою, то важко зрозуміти, чому він помер на неї нагло, без звичайного процесу занедужання, який буває при кожній інфекційній недузі, і то саме після того, коли поліцаї, які при румації, як нас запевняють, були підпиті (підпоєні Кецуром?), шпурнули хлопця головою до стіни!

Як не як, а навіть непричасний до цієї справи глядач мусить признати, що вся ця історія кидає дуже темну тінь на поведінку львівської поліції при такій чисто формальній справі, як „румація". Про це говорять сумні наслідки: вагітну жінку відвозять до шпиталю, а її 15-літній син у шпиталі вмирає!

Відгуки дня.

Землетрус у Львові.

Балакаючи про землетруси в ріжних частях світа чув я нераз слова львовян, повні вдоволення і автохтонної гордости.

— Бачите, а наш старий Львів стоїть як мур. Нарікаємо на нього за його бруд, витикаємо йому зміну метрики, ганимо за мальверзації від політичних до кишенькових включно, а він таки щось варт. Ні разу не було ще в ньому землетрусу.

— Земляного трусу, правда, не було, але зате скільки було поліційних трусів — відповідаю.

— Ви зараз по фейлєтоністичному! Сук у тім, що Львів стоїть на такій сильній підставі, що його ніяка сила не ворухне.

— Щось так як Наймана на посаді президента міста.

— Ви смієтеся, але хто знає, чи тут нема якогось звязку...

Я тоді сміявся, бо й як було не сміятись. Але тепер бачу, що вдається таки мій розмовець мав рацію.

Не минуло ще й два тижні від часу, як Найман вибіг з „абшітом" з маґістрату, а вже... землетрус у Львові!

До нашої редакції вскочив нині на хвилиночку один зі знакомих.

— Панове! — крикнув від порога — Цеї ночі був у Львові землетрус. Моє ліжко їздило по цілій кімнаті.

— Господине! Що ваше ліжко їздило по цілій кімнаті, це ще не є ніяким доказом на землетрус.

— Ви якісь смішні люди. Телефону не маєте, на новини не цікаві, а хочете, щоби газета розходилася!...

— Чи думаєте, що як ми напишемо про їзду вашого ліжка по кімнаті, то це збільшить інтерес до газети?!...

— Добре... А я піду до „Нового Часу" і будете бачити... Гримнув дверми an усі засміялися. Я сміявся також, але на жаль швидко перестав сміятися, бо ствердив, що наш інформатор не помилявся.

У Львові був землетрус. На око віба це наробив він шкід. От може ще кому їздило ліжко, або впав який тяжчий предмет на голову. Ні одно ні друге не рахується за велике нещастя. Але воно тільки так на око виглядає.

Вчорашній землетрус особливо не мав

...еволи і то спеціально серед українців. Нова, велика уніятська будівля, на яку пішло стільки заліво-бетону і арабо-гуми, дістала шпарку, крізь яку видно голим оком усіх учасників вселенського ...арту. Деревляний радикально-соціялістичний барак теж потерпів. На його покритім даху був старий, але ще добрий лев зі Станиславова. Підчас землетрусу лев упав і радикали ніяк не можуть його намовити, щоб знову виліз на вершок бараку.

Але найбільша катастрофа досягла сель-робівську колибу. Вона нераз і від звичайного вітру хиталася та тріщала, а тепер то розкололася на дві половини. Кажуть, що потерпіли і жителі колиби. Десь одного мало вальнути по макітрі, другий весь розхрістаний і пелехатий, хоч і вискочив заяцем з колиби, пропав серед темної партійної ночі, третій, — вхопивши торбою з повчаючими образками за кущ калини, — роздер собі чорний характер і тільки тому не розбив чола, що не мав його.

Крім нещасть, які я вичислив, є ще богато менших шкід по ріжних українських установах, як от наприклад в Рідній Школі, де загнався пвях у директорське крісло і ніяк не можна його вирвати.

Все це від одного малого землетрусу! Не дай Бог великого, а то пішлоб усе шкереберть, як домики з карт, чи справа Східної Галичини.

Галактіон Чіпка.

Останні вісти.

ЗА ВБИВСТВО ЗПЕРЕД 6 ЛІТ.

Львів, 15. вересня 1927.

У справі Галамая і Райтера, обвинувачених у вбивстві Стеця, запав учора на основі вердикту присяжних суддів увільнюючий присуд. Розправа викликала була зацікавлення, бо її лучили з присудом Амадовича, якого тому 6 літ покарано за вбивство Стеця.

ЗЕМЛЕТРУС НАД ЧОРНИМ МОРЕМ.

Варшава, 14. вересня 1927.

Підчас землетрусу, який знову відчуто над Чорним Морем, згинуло 16 людей, а 338 було ранених. Найбільші школи є в Ялті і Міскорі. Знана вежа впала в море. Найсильніший землетрус був у трикутнику Севастопіль-Ялта-Симферопіль. Сильні потрясення були між Новоросійськом і Батумом. Землетрус відчули і в Одесі, де повипадали шиби в домах. У Симферополі і Севастополі завалилося кільканацять домів; у звалищах згинуло 20 людей; ранених було 100. Населення кримських містечок ночує під голим небом.

КРОВАВИЙ СТРАЙК У ЛЕНІНГРАДІ.

Варшава, 14. вересня 1927.

З Ленінграду повідомляють: Страйк в електрівні вибух на екон. тлі. Робітники домагалися підвишки платень і 8 год. дня праці. Військова команда поручила військовим відділам занятя електр. стацію. При цьому прийшло до сутички робітників із військом. Вивязалася гостра стрілянина. Робітники попсували урядження, але мусіли піддатися. Втрати значні по обох боках, але серед робітників більші. Було вбитих 15 робітників, а 60 ранених.

ЗЕМЛЕТРУС У КРАКОВІ.

Краків, 14. вересня 1927.

Від полудня 11. ц. м. до полудня 13. ц. м. сейсмограф краківської обсерваторії виказав 5 землетрусів.

ЗЕМЛЕТРУС В ЯПОНІЇ.

Льондон, 14. вересня 1927.

Наслідком землетрусу в Японії 780 домів знесло з поверхні землі, 200 було затоплених, 76 із них розсипалось у румовища. Жертв у людях 70. Пропало без вісти 1000 людей. Місто Кумімото не має електричности, газу, води, трамваїв, часописів. Один селянин розказував, що величезна филя піднялася з моря, він ледви ратувався з жінкою і дитиною на дерево. Друга филя забрала дитину. Таксамо згинуло 30 людей.

Тайфун у Японії.

Льондон, 14. вересня 1927.

Острів Кію-Сію навістив тайфун із страшною повінню. Міста Коджімо, Нікамура, Нагасакі та полоса краю поза тим останнім містом, 3—5 км. в глибину, зовсім залиті. В самій Накамурі знищених є 2000 домів; стількиж у Коджімі. Знищене теж місто Омута, де вода залила 5.000 домів. В Омуті около 20 тис. людей без даху. Взагалі є около 100.000 бездомних.

ПРОКОВТНУЛА ЗЕМЛЯ.

Берлін, 14. вересня 1927.

В півд. Ісляндії пустинною вульканічною околицею переходила почтова каравана: 7 коней і 2 почтарів. Нараз отворилася поверхня землі і проковтнула одного почтаря і 4 коні. Другий почтар врятувався.

ФАШИСТ УБИВ КОМУНІСТА.

Рим, 14. вересня 1927.

У Равені комуніст Місіролі стріляв кілька разів до гуртка офіцерів-фашистів. Ранений був тяжко командант 81. п. легіону. Секретар союзу фашистів у Равені, що був лекше ранений, застрілив Місіролія.

ВИСЛІД ВИБОРІВ У СХС.

Білгород, 14. вересня 1927.

Офіціяльний вислід виборів до скупштини: Голосувало 2.227.855 людей, себто 63 прц. уповажнених до голосування. Коаліційна група одержала: радикали 708.94 гол. (111 манд.), союз демократів 366.761 (60 м.), група боснійських музулманів Спаго 126.028 (18 м.), Опозиція: партія Радіча 318.269 (60 м.), незал. демократи (Прібичевиці) 190.000 (23 м.), словінські народовці (гр. Корошеца) 12.659 (20 м.), сербські аграрії 151.203 (9 м.). Решта мандатів припадає на менші ґрупи.

НОВИНКИ.

— **Шевченко італійською мовою.** У Торіно видавництво Паравія видало збірку вибраних ліричних поезій із „Кобзаря“ п. з. *Liriche scelte del Cobzar.* Переклад з передмовою зроблений Младою Липовецького і Чезаре Меано.

— **Добрі інформації.** У „Ґазеті Поранній“ з 15-го вересня у рубриці „З руських справ“ находимо інформацію п. з. „Комунізуючий Сель-Роб розпадається“, яку перекладаємо дослівно для забави політиків: „У партії „Сель-Роба“ дійшло до розриву між групою волиняків, що симпатизує майже явно із комуністичними ідеями, під проводом кількох соймових послів і дотеперішними союзниками цієї партії із Східної Малопольщі, яким головує визначний політичний діяч п. Кирило Вальницький, що розпоряджає дуже популярною ґазетою „Воля Народа“ під доброю редакцією п. Пелехатого. Партія репрезентована п. Вальницьким рішуче йде проти далекосяжних симпатій волиняків до комунізму і після їх виступів, що мали на меті розбити Соймовий Укр. Клюб рішила зірвати з ними всякі звязки“. Політик із „Ґазети Поранної“ багато зрозумів із довгого маніфесту „Волі Народа“.

— **Сільські траґедії.** У Смолі, равського повіту, господар Іван Бахур забив уночі сокирою трьох своїх пасербів. Причина: бажання дістати в свої руки їх ґрунт, який не міг випроцесувати.

— **Еміграція до Франції.** Польська амбасада в Парижі подає статистику еміграційного руху з Польщі до Франції. Від 1-го серпня 1926 р. виїхало туди 412.000 осіб, у чому 208.000 мущин, 84.000 жінок і 120.000 дітей. З хліборобства живе там 32.000 осіб, 184.000 родин з праці в копальнях. Між цими емігрантами є десятки тисяч наших людей, якими, на жаль, ніхто не опікується.

— **Роман авантюристки.** Цими днями польська преса писала широко про романтичну траґедію капітана ґен. штабу Отта, що застрілився в Закопанім над Морським Оком. Причиною його самовбивства була любов до одної жінки вищого офіцира. Щож виявилось? Цією жінкою є „свобідна“ легка дама з великою темною минувшиною, що грала у Варшаві ролю аристократки і крутила голову всім, що мали гроші. Зветься Мотичинська (з дому, кажуть, Мотика) сиділа у вязниці за темні справи і в Кульпаркові на істерію, жила якийсь час у крайній нужді. Давно скінчила 40 літ, але всупереч усім злобним язикам доказала ще раз, що причепурившись і підмалювавшись може ще подобатися. Самогубець капітан застрілився у розпуці, що не може з нею оженитись, бо вже жонатий. Перед смертю стріляв і до неї, але не попав.

— **Подобає на жарт** якогось веселого дениикаря звістка, що перед карним судом у Варшаві зорганізували демонстрацію злодії і вислали до прокуратора делегатів з домаганням скасувати слідчий уряд, що нарушує конституцію. Чому? бо минулого тижня арештували 40 добродіїв чи пак злодіїв.

— **XX-ий вік.** У Ленінграді військо стріляло до робітників, що страйкуючи домагались 8-годинного дня праці; 15 убитих, 5 ранених. У китайськім місті Чанг-Те війська Фенг Ю Кінга помстились за вбивство кількох жовнірів і вирізали населення у фантастичній скількости. Деякі часописи подають цифру 80.000; колиб вона була і на четвертину менша, то ця різня досі неперевищена.

— **Японець американським бурмистром.** В американськім стейті Меріленд, недалеко Вашингтону, вибрали бурмистром японця Матсудайра. Він уродився в Америці; його батько був японським емігрантом.

— **Фільмова історія.** Розвід Чарлі Чапліна докотився до розвязки негіршої від тексту фільм, якими він розвеселює світ. Його рідний брат Сід Чаплін, теж фільмовий актор, жде на останню полагоду розводових формальностей брата, щоби оженитись з його жінкою. Сід є відлавна подвійним суперником Чарлія: в фільмовім мистецтві та коханні.

— **Жест Ґанді.** Духовий провідник сучасного самостійного руху в Індії, Магатма Ґанді, зріс у своїх впливах новим геройським учинком. Один транспорт прокажених хотів його побачити. Ґанді поїхав до них і сказав: „Як міг би я назвати вас своїми братами, якби не змішався з вами?“ Казав наблизитись недужим і не лякаючись страшної зарази кожного гладив по голові і потішав добрим словом.

— **Політичний міліон.** Від 6 років у банку в Йокогамі лежить міліон єн, які покищо не мають власника. Хто ним буде? — це залежить від осуду найвищого японського трибуналу. Ці гроші склав 6 літ тому сибірський уряд, на якого чолі стояв гетьман Семенов. Передав їх рос. військовий аташе в Токіо ґенерал-майор Потягін як застав на замовлення для „білої“ російської армії. Сибірський уряд розлетівся; Семенов сидить у Токіо домагаючись видачі грошей. Та найкращі японські правники не в силі переконати банку, що міліон треба видати йому. Потягін, що живе в Парижі, підорвав справу Семенова заявляючи, що це гроші — царського уряду отже комітету оборони царської Росії. А японський суд заявив, що в такому разі може зголосити свої претенсії до міліона радянський уряд як наслідник царського. На це Семенов заапелював ще раз іншим арґументом: що законним царським наслідником є він, бо орґанізує експедиційну армію в Манджурії проти радянського уряду. А японці не квапляться видати гроші.

— **Ріжні рекорди.** У найблищім часі на літаку, що їде між Парижем і Льондоном 17 пасажирів слухатиме на ньому першого концерту. — Місто Лодзь приготовляючись до виборів міської ради утворило... 31 виборчих комітетів. — У Парижі зробили небувале відкриття: найшли чоловіка, що провів 18 літ у каналах під землею і не знав нічого, що за весь час ділялось на світі: ні про благодати війни ні мира. Він зветься Франц Дюбльо, має 8 роки і шез 20 літ тому; був бібліотечним урядовцем, загально поважаним. 18 літ жив як звіря між шурами, годуючись у каналах відпадками городовини та мяса із міських базарів. Волосся обрізував собі старим, заржавілим ножиком. Коли робітники його відкрили в підземеллі, жахнулись, мов на вид марева. Причина його дивного черничого життя: нещасливе кохання. Зневірившись у жінки він не хотів більш бачити ні одної і тепер прохав, щоби дали йому змогу провести ще решту життя між шурами.

— **Невичерпаний Мікельанджельо.** Історик мистецтва і архітект з Дортмунду, Райндорф, упевняє, що найшов у південній Вестфалії картони з проєктами та нарисами Мікельанджеля до його „Страшного Суду“ в Сикстинській каплиці. Другий нім. історик мистецтва д-р Лерман подає подрібне справоздання із цієї знахідки, а проте преса ставиться покищо з резервою до такої звістки.

— **Подвійне життя.** У Фльоренції здемаскували цими днями випадково одну стару жебрачку, яку легко переїхало авто. Її знало від літ усе місто. Місцеві та чужинці милосердились над її захмітям, а прохожі найчастіше кидали їй на відчіпне гріш, щоби не глядіти на її страшне око. Щож виявилось? Була це переодягнена гарна молода жінка, що весь зароблений гріш розтрачувала ночами по ресторанах у найкращім товаристві. Сучасні засоби заробітку є справді незбагнені!

— **Суд виправдує пересуд.** У Моравськім Берні ставав цими днями перед судом один селянин як свідок. Його мали заприсягнути. Він заявив, що не присягне, бо в його околиці люди вірять, що хто фальшиво присягне перед судом той цьогож року помре. Свідок мав 70 літ і злякався, що коли ось-ось помре, його односельчане повірять, що він присяг фальшиво. Суд зрозумів мотиви старця і звільнив його від присяги.

— **Бібліотека Ліги Націй.** Група американців призначила 2 міліони долярів на орґанізацію бібліотеки при Лізі Націй. До цього часу в Женеві не знають прізвищ щедрих жертводавців. Таким робом Ліга Націй матиме найбагатшу соціологічну бібліотеку в світі.

— **Для філятелістів.** З нагоди свята 100-их роковин франц. хеміка Марселена Бертельо, франц. мін-ство потт видало окрему марку з його портретом. Марка коштує 90 сантимів і призначена до міжнародного вжитку на листівки.

— **Світова всячина.** Англ. мін-ство війни рішило переорганізувати засоби оборони армії наслідком поступу в техніці. — Московський губпрофсовіт установив 2 нові революційні свята: 2. мая і 8. жовтня. — На кримськім побережі від 2-х місяців нема риби; консервні фабрики і рибалки без праці. — На міжнароднім конґресі „наукової постановки праці“ в Римі Муссоліні промовляв у 4 мовах: італійській, французькій, німецькій та англійській. — На франц. Рівієрі найшли тайну фашистівську орґанізацію італійців. — Помер визначний австр. юрист д-р Густав Ганавсек, проф. універс. в Грацу. — Жертводавцем на бібліотеку Ліги Націй 2 міл. долярів є молодий Рокфелер. — Міжнародній союз журналістів зорганізований при Лізі Націй давав у Женеві святочне снідання для делеґатів Ліги. — У Константинополі арештували багато осіб обвинувачених у змові на життя Кемаля Паші; деякі з них признались, що хотіли підложити бомбу під поїзд з Кемалем. — Англійська королівська пара відвідає зимою офіціяльно Голяндію. — Дім, в якім жив Дарвін, купив англійський уряд від приватних осіб і перемінить його на історичний памятник. — У Владивостоці вибухли склади пороху, кільканайцять убитих, кількадесять ранених; підозрівають змову. — У польськім селі Подбеле військовий літак ракетою запалив стодолу зі збіжем.

— **З кіна.** У кіні „Палас“ несамовита фільмова феєрія „Княжна чардаша“ в 12 діях з Ліяною Гайд і Оскаром Маріон.

Зі спорту.

Краєві ситківкові змагання.

В днях 8.—11. вересня ц. р. відбулися у Львові скликані Українським Спортовим Союзом, а влаштовані Львівським Ситківковим Клюбом краєві ситківкові змагання. Головну працю щодо організації змагань зложено — як це все і всюди у нас буває — на одну людину, а саме на голову Л. С. К., інж. Л. Шепаровича. Він підготовив і провадив змагання бездоганно. Попередні краєві змагання обмежувалися звичайно на самих львовян. Тепер удалося стягнути грачів з провінції і змагання набрали більше провінційного характеру. Грачі-львовяни грали в темних штанятах, а висока гра деяких (зі Львова) нагадувала давні, добрі передвоєнні часи. Судейський апарат функціонував прегарно. На суддю бралося першого ліпшого грача або задекларованого паталаху — і він суддював не згірше професійного судді. Присутність професорських та інжинірських тіл надавала цілим змаганням незвичайної поваги. Малим діссонансом було викинення хлопців, що збирали мячі. Не зважаючи на польську конкуренцію, публика на змаганнях явилася численно, особливо в неділю.

До змагань зголосилося 26 осіб, між ними Сасик і Дрогомирецький, які одначе в самих змаганнях не брали участи, воліли ставати до польських! Невідомо, чому відтягнувся також „ветеран“ української ситківки, проф. Кульчицький. Дальші змагання треба буде влаштувати для всіх українців, без огляду на клюбову принадлежність: тоді нагороди не попадатимуть у непокликані руки. Дві особи приступили до змагань по речинці. Цей факт і дотеперішня практика показує, що нам не треба держатися невільничо англійських чи міжнародніх правил. Ніщо так не шкодить спортові, як консеквентність, сплужвана дисципліна і пайдократія.

Головною атракцією була гра панів одиницем сінгель. І тут сліпий жереб поводив до купи старших з молодшими, а сліпе щастя дало останнім перемогу. Молодь побивала ветеранів не так руками і технікою, як радше ногами й бігом. Роджанківський Володимир (Ено) побив Чучкевича 6:2, 2:6, 6:3, Прощишин виграв з Т. Франком 6:3, 2:6, 6:3, Палія побив Цибульського 6:2, 6:4 і Б. Федака 6:3, 6:3, проф. Франко відпав проти Рожанківського Ярослава 2:6, 3:6, останній побив теж найгрізнішого свого противника Ю. Старосольського у трох дуже тяжких сетах 6:4, 3:6, 6:3. До фіналу дійшов Пре-

сницин, що побив Паліева В. 5:6, 6:2 і 6:4 з Я. Рожанковським і програв 0:6, 6:8 і 3:6. Виграв наймолодший зі сеніорів, врешті найліпший грач, скромний і симпатичний. Але нема сумніву, що з Сасиком і Кульчицьким не пішлоб йому так легко, як з Процишином.

Юніорів грало всіх шістьох і першу нагороду дістав також найліпший, талановитий грач, Ю. Пачовський. Крім нього подають ще надії два брати Кулечки.

В дамськім сінглю грали тільки чотири жінки, всі чотири майже рівно сильні, завзяті і витревалі. Двобої тревали довго, мяч бігав без упину часто й по 10 разів туди й назад і виснажував пань не менше, як сонішна спека. Шепаровичева виграла кращою технікою проти О. Франко 6:3, 5:6 і 6:3 перевагою 5-ох голів. О. Струмінська побила Нуну Говиковичівну 4:6, 6:2 і 6:2. М. Дмитрівна побила несподівано Шепаровичеву 4:6, 6:2, 6:4 бальонами 5:6 і 6:3 перевагою 5-ох гемів. О. Струмінській, що правда, по дуже завзятій і напруженій грі 2:6, 8:6, 6:2. Стр. легковажила собі противницю, грала недбало, перечислила легкість льобів і програла, не зважаючи на кращий стиль гри, біг і воле!

В подвійній грі панів (деблю) професори Франки побили легко пару В. Паліїв і Б. Федак 6:5, 6:1, а Старосольський Ю. з Рожанковським Я. побили пару Процишин О. і Рожанковський Вол. 2:6, 6:1, 6:4. У фіналі перемогла молодша пара Франків 6:3, 6:3 і дістала нагороду. В мішаній грі п-ство Франки побили пару Федаківна Д. — Процишин, а Шепаровичева з братом побила пару Чучкевич—Дмитрівна 6:4 і 6:1. Вкінці Франки побили Федаків 6:3, 4:6 і 6:5.

Поза конкурсом грали пари пань і тим разом пані Шепаровичева і Франкова перемогли молоденьку пару Говиковичівна-Струмінська 2:6, 7:5 і 6:0.

Мале число змагунів і чудова погода уможливили тим разом перевести змагання і закінчити в назначений час після програми, хоч порядок льосувань не все удержався. Рівень гри на загал був доволі високий так, що слабші грачі не мали відваги ставати до якої-будь кляси. Про перемогу рішав тренінг. Грачі з довгою і безперервною вправою опановували краще техніку, були витреваліші й вигравали. І цікава річ: вигравали не так сильними сервами і стилевими драйвами, як радше пласуванням. Мистцем хитрування є Славко. По розмаху його руки рідко можна пізнати, куди він хоче спрямувати свій шалений удар. Серву має він страшно остру, але часто неправильну: з корту замісць зпоза корту і цього повинен відучитися. Другий удар він і Процишин подають часто з долу і це псує стиль. Занадто часто допускають дебль-аути, чого нема у старших грачів, особливо у підписаного. Бекгенд у сеніорів добрий, у Паліева певніший, як форгенд, переважно бекгенд-чоп, лише у Славка бекгенд-драйв. З пань бекгендом найкраще володіє Шепаровичева, Струмінська зовсім не вміє і боїться його. Побідниця сінгля пань повинна пильніше тренувати низьку гру. А закинути раз на все український стиль з присюдами. Сасик і Дрогомирецький повинні зрозуміти границю, де кінчиться наука в чужих, а де починається служба чужим богам і шукати лаврів там, де вони вже тепер непевні, а не там, де їх ситуація безвиглядна.

З провінційних міст лише Коломия обіслала краєві змагання, хоча знаємо, що є українські сиятківкарі і в Перемишлі і в Тернополі тай по інших містах. Чого-ж абсентуються? Таж до змагань стається не ради бляшки, але ради спорту. Як провінція тепер іще не може побити столицю, то нехай учиться у неї. Колись побивала!

Дальші змагання хоче влаштувати у себе Коломия і ручить за більшу справність і більше — видців! Треба би стягнути на найближчі змагання конче грачів з Буковини і Закарпаття. Львів мусить уже раз навязати звязки з київськими і харківськими грачами й або їх стягнути до Львова або туди вислати наших мистців. Спорт є інтернаціональний і всюди має вешпортові полекші.

Тепер ще дезідерат до Сокола-Батька. В такім виді, як є, корти до змагань на ширшу скалю зовсім не надаються. Корти мають спад, треба його усунути, збільшити вибіг, поставити сіткову огорожу, сідала для публики. Звідки фондів? Збільшити ціну, а грачі масовою фреквенцією повинні дати С.-Б. змогу перевести конечні адаптації. Без них — шкода запрошувати заграничних гостей, а без тих — наш спорт ніколи не вийде на ширшу арену, але остане загумінковим. Т. Ф.

Лист до Редакції.

Проти наклепів „Селянського Прапору".

Хвальна Редакціє!

В „Селянськім Прапорі" з дня 28. серпня 1927 (ч. 34) подано в дописові під заголовком „Башня Долішня, повіт Любачів", що я, Степан Ждан, забирав голос на хлібоїдськім зїзді. Звертаюсь до Хв. Редакції з проханням помістити в „Ділі", що Степан Ждан, б. торговельний помічник, не то що не забирав голосу, але взагалі на совіті нечестивих не був і не хоче тої партії знати. — З поважанням *Степан Ждан.* — Башня Долішня 7.IX. 1927.

Спростування.

В ч. 162. „Діла" появився допис з Городенщини п. з. „*Mniejszości narodowe giną*", в якому подано, що громадський комісар у селі Тишківцях Гафтуняк Петро дав, як звичайно, печатку під польськими деклараціями за утраквістичною школою, наслідком чого українську до того часу школу в Тишківцях перемінено на польсько-українську. На це заявляю, що я не є комісарем громади Тишковець, бо я є від 1912 року правильним начальником громади. Заявляю рішучо, що я ніяких шкільних деклярацій не стверджував і печатки не давав. — Тишківці, 1. вересня 1927. — *Петро Гафтуняк*, нач. громади.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

Національна Думка. ч. 9, вересень. Зміст: Д. Андрієвський: Засади організації. Д. У. Гінмен: Війна будучности. В. Мартинець: Замітки для майбутньої конференції українських націоналістів. Ю. Гейда: Европа у відступі. Я. Береза: Декілька уваг про вибір звання. О. Бойдуник: Українські політичні партії перед війною.

Вісти з Лугу. ч. 8. 6. вересня. Зміст: Р. К. під Львів. Як лічити попарення. Чудасія. Повітове Лугове свято в Сколім. Розвязування Лугів. З життя Лугів. Тим, що впали.

Світ Дитини. ч. 9. вересень. **Зміст:** По вакаціях. Учитель занедужав. Василько в житі. Два приятелі. Золоте серце. До сонця. Орел та ворона. Наш садочок. Дві вивірки. Кущ рожі. Про ріку Дністер. Зазулька-рябулька. В ліс на оріхи. Циган і циганята. Береза та вітер. Дріб. Як люди поділилися працею. Чого навчав Христос? Мудрець. Дві рожі. „Перекицкалися". Малий герой. Мій городець. Загадки. Розвязки загадок з ч. 6.

Молоде Життя. ч. 6. червень—вересень. Зміст: З поворотом. Мої враження з табору на Соколі. Готуйте свій виряд. С. Левицький: Стріча в Александрії. Е. По: Золотий Жук. Т. Довгаль: Он небо усміхається! З пластового світу. З нашого життя.

Український Філятеліст. Місячник. Рік III. ч. 7—8. Зміст: Святослав Шрамченко: В справі марок Західної України. о. Зиновій Флюнт: З проблем української філятелії. З філятелістичного життя на Радянській Україні. Евген Вировий: Новий російський каталог українських марок (по нім.). Константин Свенсон: Останнє слово про нар. видання. Київ III. (по нім.). Українська філятелія на виставі в Штрасбургу. Дрібні вісти. Нові марки. Члени Українського Обмінного Т-ва. Критика й бібліографія. (Адреса „У. Ф.": *Wien XVIII., Gersthoferstr.*)

☦ Посмертні згадки.

Недавно тому урядове звідомлення рознесло по цілій станиславівській епархії сумну вістку, що не стало в живих о. декана **Данила Бахталовського,** пароха Стопчатова. Загал дієцезального духовенства огорнув великий смуток і жаль, що невмолима смерть забрала ідейного душпастиря, великого народовця, людину високих душевних прикмет, оповитих ореолем християнської праведности. Коли людина може дійти в житті до якогось ідеалу, то це вдалося осягнути покійному під кожним оглядом. Ось кілька слів про нього. Бл. п. о. декан Данило Бахталовський родився в Зборові 1856 р., де його батько був суддею. Четверо незаосмотрених діточок і маму вдовою лишив він. Найстарший Данило помагає мамі і братам, напружуючи у праці свої молодечі сили. До гимназії ходив у Бучачі до оо. Василіян, а відтак до Бережан. В духовнім семинарі у Львові належав до партії „народовців", а очорнений „русскими" як соціяліст, був змушений залишити на якийсь час семинар; опісля був принятий знов туди, як дуктор своїх товаришів. У 1880 р. стає покійний сотрудником у Конюхах, а опісля в Бережанах, де перебув до року 1885. Відтак став парохом в Яблонові, гусятинського деканату а заразом і настоятелем тогож деканату до р. 1912, коли то переходить на парохію Стопчатів, де його діяльність як душпастиря і громадянина осягнула свою кульмінаційну точку. Тут і найшла його невмолима смерть.

Покійний був людиною рідких, гарних прикмет душі і тіла. Чистий характер, постійний, опертий на глибокій християнській справедливости. Серце благородне, повне любови до всіх, хто з потребою до нього приходив. Гордости в житті не знав ніколи, а своє батьківське серце отвирав парохіянам, що в ріжних потребах лиш до нього по поміч горнулися. Був незвичайно зразковим священником, а в організації церковних братств — це справжній мистець. Рік-річно дуже трудився коло устроювань у себе місій, а через це свою парохію підніс на високий щабель християнської моралі. Праця Покійного була безголосна, але така успішна, що його парохія була зразковою майже в цілій епархії. Був щирим українцем, народніми справами живо інтересувався до останньої хвилі життя, а всякі народні установи зразково розвивалися у його парохії. Дуже гарно виховав своїх діточок, з яких нині один посвятився для виховання української дітвори в Канаді (як член чина Ізбавителя). З двох других синів один, як член чина Ізбавителя, є на студіях за границею, а другий Корнило — теперішній парох Стопчатова.

Вічна память Покійному, що по геройськи трудився на тернистому шляху туземного життя! — Свящ. *Марко Гіль.*

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:

Озеряни:
16. IX. Дні нашого життя.
17. IX. День і ніч.
18. IX. Утоплена.
Борщів: 19. IX. Циганка Аза.
20. IX. Вихрест.
21. IX. Ой не ходи Грицю
22. IX. Дні нашого життя.
23. IX. Запорожець за Дунаєм.
24. IX. День і ніч.
25. IX. Утоплена.
Скала: 26. IX. Циганка Аза.
27. IX. Вихрест.
2-? 485 28. IX. Дні нашого життя.
Театр прийме до хору 2 сопрани і баса.

Позір Бережанщина! Дня 18. вересня 1927 (неділя) відбудеться велике Повітове Лугове Свято в честь Івана Франка в Бережанах. Взивається всіх Луговиків і Луговичок обовязково явитися на святі, проситься всі освітно-культурні і економічні Товариства, як також Українське Громадянство взяти численну участь у нашому першому повоєнному луговому святі. Збірна точка о год. 1-ій з полудня на площі Надія, почім похід на громадську площу на Адамівці, де відбудеться свято. По святі похід на гору Лисоню, де зложиться вінець на могилі стрільців-героїв, промови, пісні читальняних хорів. За Повітовий Комітет Лугів в Бережанах: *Д-р Михайло Західний* голова, *Осип Замощак* член комітету. 516 1-1

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Тернополі відбудуться дня 25. вересня 1927 в год. 4 пополудни в салі Міщанського Братства. Дневний порядок звичайний. *Старшина Кружка.* 517

Позір Ходорівщина! Дня 18. вересня 1927 р. в неділю в год. 2. попол. відбудеться Всенароднє віче під голим небом на площі „Народного Дому в Ходорові, на якому зложеним буде звідомлення про висліди виборів, що діється з внесеними протестами та обговорена ратункова акція жертвам повіні. Крім місцевих референтів прибуде делегат зі Львова. Проситься о численну участь. — За комітет: *Д-р Троян. М. Чопик.* 1-1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.